

Täysistunto

Keskiviikko 11.2.2026 klo 14.00—17.30

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain 10 §:n, Euroopan unionin suorista viljelijäituista annetun lain 6 ja 8 §:n ja eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 178/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Essayah, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.58 **Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Käsittelyssä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kolmea eri lakia, joissa on havaittu täsmentämistarpeita.

Esityksen ensimmäinen lakiehdotus on laki tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta. Lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kuntien tehtäviin kirjattaisiin selkeyden vuoksi myös se, että kunta tekisi päätöksen pinta-ala- ja eläinperusteisia tukia, palkkioita tai korvauksia koskevien tukihakemusten yhdistämisestä tilanteessa, jossa tukien hakija on katsottava yhdeksi tuenhakijaksi, tilaksi, tukihakemusten määrästä riippumatta. Lakimuutos täsmentäisi nykyistä tilannetta viranomaisten toimivallan osalta. Lakiehdotus ei muuta nykyistä asiointilaa sen suhteen, milloin hakemukset tulisi yhdistää, eli toisin sanoen tukien hakija on katsottava yhdeksi tuenhakijaksi, sillä siitä säädetään suoraan Euroopan unionin lainsäädännössä. Suunnitelma-asetuksen mukaan tilalla tarkoitetaan kaikkia viljelijän johtamia, saman jäsenvaltion alueella sijaitsevia maataloustoimintaan käytettäviä yksiköitä.

Esityksen toinen lakiehdotus on taas laki Euroopan unionin suorista viljelijäituista annetun lain muuttamisesta. Lakia ehdotetaan muutettavaksi tukikelpoisen alan hallinnan osalta siten, että tukikelpoisen alan olisi oltava aktiiviviljelijän hallinnassa Euroopan unionin suoria viljelijätukia koskevan vuosittaisen yhtenäishakemuksen, niin sanotun päätukihaun, viimeisestä jättämispäivästä hakemuksen viimeiseen mahdolliseen muutospäivään. Ehdotuksella yhtenäistettäisiin tukikelpoisen alan hallinta-aikaa muiden pinta-alatukien kanssa eli ympäristö-, luonnonhaitta- ja luonnonmukaisen tuotannon sekä kansallisten maataloustukien kanssa. Lisäksi lakia ehdotetaan muutettavaksi Euroopan unionin lainsäädäntöön ehdotetun muutoksen johdosta siten, että pysyvien nurmien ennallistamismenet-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2026 vp

tely otettaisiin käyttöön, jos pysyvän nurmen ala vähenee vuoden 2018 viitealaan verrattuna yli kymmenen prosenttia nykyisen viiden prosentin sijaan. Tällä muutoksella toimeenpannaan EU-tasolla päätettyä yhteisen maatalouspolitiikan yksinkertaistamista kansallisesti, ja tämä muutos on monelle viljelijälle todellakin tervetullut muutos.

Esityksen kolmas lakiehdotus on laki eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain muuttamisesta. Lakia ehdotetaan muutettavaksi eräiden ympäristökorvauksen perusteena olevien ympäristösopimusten hallinnollisen tarkastuskäynnin eli niin kutsutun maastokatselmuksen tekemisen ajankohdan osalta. Hallinnollinen tarkastuskäynti olisi jatkossa tehtävä ennen kuin edellä mainittujen ympäristösopimusten perusteella maksetaan ympäristökorvauksen ensimmäisen sopimusvuoden loppumaksu. Tämä on tietysti viljelijän kannalta hyvä uudistus, kun pystytään paremmin välttämään sellaisia tilanteita, joissa katselmuksella on tehty vasta sen jälkeen, kun ensimmäisestä sopimusvuodesta on jo maksettu korvausta. Hallinnollisen tarkastuksen ja tarkastuskäynnin vaatimus koskee maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoitoa koskevaa ympäristösopimusta ja kosteikkojen hoitoa koskevaa ympäristösopimusta.

Nämä ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Euroopan unionin suorista viljelijätuista annettuun lakiin ja eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annettuun lakiin ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan ennen kyseisiin lakeihin ehdotettujen muutosten voimaantuloa vireille tullessiin hakemuksiin sovellettaisiin lakien voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Arvoisa puhemies! Nämä ovat todellakin sellaisia muutoksia, jotka liittyvät tähän yksinkertaistamiseen ja ovat viljelijöitten kannalta varmastikin tervetulleita. Tässä ensimmäisessä esityksessä on kysymys nimenomaan vielä selkeyttämisestä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

15.02 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Tämä esitys on luonteeltaan hiljainen mutta hyvin kriittinen huoltovarmuudelle. Sillä varmistetaan, että maatalouden EU- ja kansalliset tukijärjestelmät toimivat oikein, ajantasaisesti ja luotettavasti ja että meillä on suomalaista ruokaa myös tulevana vuosikymmeninä.

Arvoisa puhemies! Tällä esityksellä emme vain toimeenpane jotain EU:sta meille annettua:

Ensinnäkin tavoitteena on selkeyttää kuntien toimivaltaa tukihakemusten yhdistämisessä niissä tilanteissa, joissa hakijat on katsottava yhdeksi tilaksi. Tämä estää sen, että sama tila päätyisi kahden eri viranomaisen ristiriitaisiin ratkaisuihin.

Toiseksi esityksessä täsmennetään, että tukikelpoisen maa-alan tulee olla viljelijän hallinnassa paitsi hakupäivänä myös aina hakemuksen viimeiseen muokkauspäivään saakka. Tämä on tärkeä täsmennys, koska se yhdenmukaistaa sääntelyä ja vähentää tilanteita, joissa viljelijät menettävät tukioikeuksia teknisten tulkintaerojen vuoksi.

Kolmanneksi, ympäristösopimukseen liittyvä hallinnollinen tarkastuskäynti siirretään tehtäväksi nykyistä aiemmin jo ennen ensimmäisen sopimusvuoden loppumaksua, mikä ehkäisee takaisinperintöjä ja turvaa viljelijän asemaa. Uudistus on tältä osin monipuolinen ja kaivattu. Selkeät pelisäännöt vähentävät ristiriitoja ja yllätyksiä ja tekevät siten suomalaisen ruuan tuottamisesta helpompaa.

Arvoisa puhemies! Näin lueteltuna nämä muutokset voivat tuntua hallinnollisilta, mutta taustalla on paljon suurempi merkitys. Kotimainen ruuantuotanto on osa Suomen huolto-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2026 vp

varmuuden ydintä. Se on osa sitä perustaa, joka ei näy otsikoissa riittävästi mutta jonka puuttumisen huomaisimme yhdessä päivässä kriisin keskellä. Jos tukijärjestelmät eivät toimi, jos hallinnon viiveet kasvavat tai jos viljelijät eivät voi luottaa sääntöihin, vaikutukset näkyvät nopeasti pellolla, tuotannossa ja investoinneissa. Kun investoinnit pysähtyvät, myös huoltovarmuus heikkenee. Sanon tämän nyt hyvin suoraan: ilman viljelijöitä ei ole ruokaa, ja ilman ruokaa ei ole turvallisuutta.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys tukee kotimaisen ruokaketjun jatkuvuutta. Se helpottaa tilojen hallinnollista taakkaa, vahvistaa tukijärjestelmän ennustettavuutta ja varmistaa sen, että tuet kohdistuvat oikein ja oikea-aikaisesti. Tämä on edellytys sille, että maaseudulla syntyy investointeja, työpaikkoja ja elinvoimaa. Siksi tämä esitys ei ole vain tukijärjestelmien tekninen päivitys. Se on pieni mutta huoltovarmuuden kannalta välttämätön palanen suomalaisen ruuantuotannon turvaamisessa. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

15.06 Jaana Strandman ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä oleva esitys sisältää useita teknisiä ja käytännön kannalta merkittäviä muutoksia maataloustukien toimeenpanoa koskevaan lainsäädäntöön. On tärkeää, että tukijärjestelmä on viljelijälle selkeä, ennakoitava ja hallinnollisesti mahdollisimman kevyt. Samalla järjestelmän toimivuus tukee suomalaisen ruuantuotannon kannattavuutta ja kotimaisen ruokaturvan varmistamista. Suomalainen ruoka on keskeinen osa kansallista varautumista, ja sen tuotannon turvaaminen edellyttää selkeitä ja toimivia tukijärjestelmiä, jotka eivät aiheuta epävarmuutta viljelijöille.

Esityksen mukaan kuntien tehtäviin kirjataan nimenomaisesti toimivalta päättää pinta-ala- ja eläinperusteisten tukien hakemusten yhdistämisestä tilanteissa, joissa hakija katsoo yhdeksi tilaksi useista hakemuksista huolimatta. Tämä selkeyttää hallintoa ja vähentää epäselvyyksiä, jotka voisivat viivästyttää tukien maksamista viljelijöille. Hallinnon johdonmukaisuus koko maassa on keskeistä, jotta viljelijät voivat suunnitella toimintansa luotettavasti.

Arvoisa puhemies! Hallinnollisten tarkastusten aikataulujen selkeyttäminen vähentää byrokratiaa ja vahvistaa viljelijöiden oikeusturvaa. Tukikelpoisen alan hallintaa koskeva täsmennys selkeyttää aktiiviviljelijän vastuuta ja varmistaa, että säännökset vastaavat EU-lainsäädäntöä ilman tarpeetonta tulkinnanvaraa. Pysyvien nurmien ennallistamisen kynnysarvon muuttaminen 5:stä 10 prosenttiin tuo joustoa hallintoon ilman, että ympäristötavoitteesta tingitään.

Arvoisa puhemies! Kokonaisuutena esitys parantaa tukijärjestelmän ennakoitavuutta ja toimivuutta, vahvistaa viljelijöiden oikeusturvaa ja tukee erityisesti maaseudun elinvoimaisuutta. Se turvaa suomalaisen ruuantuotannon jatkuvuuden ja kotimaisen ruokaturvan myös kriisitilanteissa edistäen kansallista huoltovarmuutta ja varmistamalla, että suomalainen ruoka pysyy turvallisena, laadukkaana ja riittävänä koko kansalle. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

15.09 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä tehdään muutama tekninen muutos — tarkkaan ottaen kolme muutosta — jotka määrätyissä tilanteissa vähentävät tulkinnanvaraa ja selkeyttävät maatalouden tukiin liittyvää lainsäädäntöä. Ministeri jo esitteli nämä kolme muutosta tuossa alussa. Maatalouden kannattavuuden heik-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2026 vp

keneminen on pitkäaikainen ja vakava haaste, johon tietysti tukipolitiikka vahvasti kytkeytyy. Tässä kaikessa on kyse kotimaisen ruuan saatavuuden turvaamisesta jatkossakin. On kyse huoltovarmuuden yhdestä tukipilarista, aivan kuten edustaja Hänninenkin otti tämän huoltovarmuuden esille.

EU:n tukineuvotteluissa on nyt kriittinen vaihe menossa: neuvotteluvaihe. Huoltovarmuuden ja kannattavuuden turvaaminen ovat elintärkeitä asioita. Tukipolitiikka mahdollistaa myös edullisemman kotimaisen ruuan, joten kaikki me kuluttajat hyödyimme siitä. Missä mennään tällä hetkellä CAP-neuvotteluissa? Tämän haluaisin kysyä ministeri Essayah'ltä, että missä mennään tällä hetkellä näissä tärkeissä neuvotteluissa. Missä hengessä neuvotteluja käydään? Nämä neuvottelut ovat hyvin vaativia, joten toivon hyvin paljon tsemppiä ja vahvuutta ministerille neuvotteluihin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen poissa, edustaja Seppänen poissa. — Olisiko ministeri halunnut kommentoida käytyä keskustelua?

15.11 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kiitoksia hyvistä kommenteista ja huomioista edustajille. — Vaikkei asia varsinaisesti tähän asiaan liity, niin kuitenkin huoltovarmuuden kautta: maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja Elomaa kysyi CAP-neuvotteluista. Tosiaan voi sanoa, että tämä kevät on varmasti hyvinkin kriittinen niitten suhteen, mutta samanaikaisesti on käyty EU-tasolla näitä Mercosur-neuvotteluja, ja siitä on ainakin nyt se vipuvarsi ollut, että näyttää siltä, että komissio joka tapauksessa on maatalouden rahoituksen mahdollisuuksia lisäämässä. Toki lopputulos tiedetään vasta sitten, kun koko monivuotinen rahoituskehys on pistetty pakettiin, eli mistäänhan ei ole sovittu ennen kuin kaikista on sitten loppupeleissä sovittu. Mutta on ymmärretty kyllä ympäri Eurooppaa tämä, että maatalous tässä tilanteessa on strategisesti Euroopalle tärkeä. Oma ruoantuotanto on turvallisuuspolitiikan ydintä, ja siinä mielessä myöskin ymmärrystä tälle maatalouden lisätukitoiveelle on ollut.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.